

Quid studere debeat

que contempunt bonos mores. sed illa etiā q̄
supflue diuq̄ p̄trahunt/ aut sup riuo-
bus vulgo volitantib⁹ aut sup ludicris p̄ti-
bus/ et ineptis fabulatoibus aut sup p̄tēti-
onibus hoīm in aduersa tendentiū ⁊ silib⁹
q̄bus a mane vsq̄ ad vesp̄rā imo p̄fundā
plerūq̄ noctē dies sensim attenē. p̄ q̄ dum
se oblectauerint vel ignaue vel indignati
oni/ vel fastidio suo mederi putātes. in stio-
res ⁊ inq̄tiores ⁊ mēte dissipatores rema-
nebūt. **F**alloz si vnq̄ ascēdet in montē dñi
in arcē p̄tēplatois q̄ nō ad vaniloq̄s huius
cemodi fabulatores fact⁹ fuerit sicut hō nō
audies ⁊ sicut mutus nō aperies os suuz.
Et h⁹ bonū vñ i dño glorioz attulit m̄ris
cura/ q̄ huiuscemodi p̄fabulatores frequē
sustulit/ nihilq̄ loq̄ et vacare passa est qm̄
rarus admodū aliū cū q̄ mutuos misce-
re f̄mōdes colliberet/ tāta mox erat in nos
studiorūq̄ varietas. **P**rosunt tñ necego p̄
batorū viroz colloq̄a. q̄ ascēsum p̄tēplatio-
nis ⁊ sue arduitatis discrimia/ suo labore
suisq̄ piculis expti sūt. **B**eniq̄ terciū. i. ex-
tremū ex p̄mis duobus genitū ac nutritū
vbi p̄dicatio nūc inter paucos familiares/
nūc palā p̄sumat vbi sumope curiosuz oē
et oē scādalozum ⁊ breui vbo q̄cqd̄ audie-
tiū caritate edificare nō h̄z fugiēdū rei q̄c̄s
dūq̄ est. **A**d q̄c̄ q̄ta discretiois cautela sit
adhibēda/ pastorale vos gregorianū p̄do-
cebit/ **S**ñ valete/ tandē socij ⁊ fratres preci-
pua charitate p̄cepti. bona facite studia ve-
stra ⁊ me oī omnibus v̄ris p̄mēdatū habeto
te. **S**upueniat māsuētudo ⁊ corpiamur.

Sequitur alia episto

la ab eodē cancellario missa eis dē studentī-
bus collegij **M**auarri parisiē.

Ecce pareo vos v̄ris socij ⁊ fr̄es
dilectissimi. **N**up siqdē ad vos
vnā ex cogitatioibus meis l̄ris
exposui. **H**oc bonū p̄cipue cō-
monēs q̄m̄ electionib⁹ doctrinis v̄rm stu-
diū insudaret. **N**eq̄ ei habetis necesse/ in-
star virgilij in luto aurū q̄rere aut ex stent
doctrinae petra suggere mel oleūq̄ de saxo
durissimo. **S**up addidi colēdū sic intellectu
eē. vt incult⁹ ⁊ aridus m̄ime desereret affe-
ctus s̄z trāstretis i affectū cordis. **R**esc̄r̄ ipsi
his ista beniuole vos accepisset vt tale ali

qd̄ plies agere possulastis. sic fiat. **A**ca
piterius aliud qd̄ ex familiarib⁹ vobiscuz
allocutioe meū alleneret studiū. qd̄ animū
dignabūdo luctu plentiq̄z exoneret amari-
catōis bilem euomat/ cui tñ vsq̄ q̄s sua n̄
desit vtilitas. **O**lim plies s̄z nouissime cre-
bans atq̄ p̄fundi/ in q̄dā ocio aduersa
litudinis mee/ pia meditatioe recogitanti sta-
tū alme vniuersitatē p̄ficiē. m̄ris mee/ vt ab-
sentia meā ab ea ego vn⁹ ex filiis ei⁹ m̄imis
mētis p̄ntia p̄p̄sare. **O**ccurrūt aio multa
semp in ea p̄claris laudib⁹ atollēda. **A**spi-
ciē q̄ppe tāq̄ com̄sc̄ q̄dā sol sp̄nalis eccl̄ia
sicā machinā irradians. error q̄z tenebro-
sas caliginēs/ sua nitēti puroq̄z fulgore dis-
p̄gēs. **V**idēt insup q̄m̄ fluiū ille padisi/ in
quorū p̄tes diuisus/ imigās vniuersā sup̄fi-
ciē ire. **S**z heu bic nihil apud nos ex oi
p̄te beatū. **I**ngēt se rursus cogitatioe mee
nō pauca lugubria/ ⁊ q̄ feneram corectōis
aut emēdatōis manū exic̄t. **Q**uē illud q̄
p̄tētiose opinionū ⁊ tq̄z sn̄iaz p̄ualitates q̄-
dā illic nimis p̄tinaces p̄strepūt. q̄z studiū
ventatū inērupūt plimū. ⁊ totū vniuersita-
tis corp⁹ actuosum inq̄tūz parū mōdestū
et tumultuosū magis q̄ sua requirēt. p̄fesi-
sio/ p̄sternūt. **A**b his iq̄tationū p̄tentionū
q̄z fluctib⁹ veliz vos q̄tū extiterit phas alie
nns effici. neq̄ frustra niti oēs erupare cos-
natus improbos p̄uersoz. p̄sentim vbi ex alti-
ozū trahūt sue factōis aut ip̄obitatis origi-
nē. **C**apite dico alioq̄n nūq̄ p̄xobis. nū
q̄ securitas ⁊ studio v̄ro nunq̄ decēs tran-
q̄llitas donabit. **O**bsūt p̄terea p̄ualitates
qd̄ affectate/ ⁊ vicēdi p̄tinaxio sitas. p̄fo-
narū insup nationū/ vel p̄ceptio/ vel p̄tē-
ptus. **N**ō em̄ sinūt ambulare i domo dñi
cū p̄sensu/ p̄ veritatis atq̄ charitatis ier.
qd̄ cōe pacificū ⁊ a talib⁹ expeditissimū eē
d̄z. **C**um xpo em̄ neq̄ aduena/ neq̄ sc̄iba
neq̄ barbar⁹. **A**liū subide i xpo cemo
vniuersitatis studio defectū ⁊ hunc qdē
maximū. **I**sta ē circa iuuenū disciplina in
mouib⁹ imo ⁊ in fundamētali p̄minuoz
suoz eruditōe nō medio cris defect⁹/ aut er-
ror. agētē h⁹ vt plimū n̄is erubētū pedā-
gogoz m̄ritudie. q̄z aliq̄ salua laude bo-
noz/ ⁊ absq̄ p̄tumelia cuiusq̄ dixerim/ vt
ceca iq̄tāta/ ⁊ el fegni negligentia vel q̄stuo-
sa maleq̄z placēte adulatōe. vel inepta leui-

tate vel qđ intolerabiliter pestiferū est cōtra
 gioſo pueriſſime vite exēplo ipſis ſuis ſco
 laribus noxi ſunt. a quibus nō extirpāt ma
 las inclinationū radices. ſ; nutriūt 7 aug
 mentāt. dū vel corrigere eos ne ab eāt extir
 meſcūt. vel qđ religio pietasq; ſordent eis 7
 ſuū indignū officio dputāt talia ſuos edo
 cere. ſcholares. aut qm̄ verēt ne doctēs il
 lud qđ negligūt. incidāt illud impropertū
 pueris et notiffimū. Turpe ē doctōi cum
 culpa redarguit ipm̄ Sic adoleſcētie frena
 laxāt. ſic eunt in adinuētōib⁹ ſuis. dimiſſi
 ſm̄ deſideria cordis eorū. 7 p̄uidōz auaritia
 ruūt p̄cipites. ſiūt exide 7 tumelioſi. vagi.
 petulātes. inobediētes. p̄ni ad inimicicias
 inferēdas ipariētiffimi ad illatas irreligio
 ſi p̄terea. nihil ampli⁹ paganis de xp̄iana
 religione p̄docti. Poſtremo vt de quibſdā
 iudas ap̄t̄s ait. **N**acule ſūt. vel vt vulgus
 loquit̄ ſacci carbonū. alter alterū peſſimis
 modis maculātes. Sed 7 q̄les domi ſunt
 foris in ſermonib⁹ palā faciūt. vbi p̄ ſum
 ma q̄ ibi obſeruāda erat mox modeſtia. in
 ſolētiffimis atq; in cōpeſcibilib⁹ 7 ibilatoib⁹
 geſtib⁹ 7 obmurmuratoib⁹ oia p̄fundūt
 7 verbū dei cū ſuo euāgelizāte p̄ broſeſper
 nūt. ipediūt. turbāt 7 obſcūpūt. nec p̄nū ex
 iſtimādū ē illud in cōmodū. qm̄ ſatis ē ſci
 tū illud **A**riſt. **N**ō parū refert iuuenēſce
 ſic aſſueſcieri. Et qđ certe ex nō bñ mougera
 tis 7 ex ſiniſtre inſtructis adoleſcētib⁹ / ſiūt
 iuuenes. atq; vni poſtmodū / nō tm̄ inuti
 les reipublice vniuerſitatis. ſed ipſius etiā
 totū corp⁹ ſedāt. lacerātq; 7 in bonoz p̄ni
 ciē crudelit̄ ſeniūt. **Q**uid ſane mirādū ſi ex
 diſcholis diſcipulis ſiūt p̄nicioſi doctores
Neq; gradus collar⁹ admitt̄ ſ; neq̄tia au
 get pot⁹ ex ſupbia vel latentē foris p̄dit.
Beniq; ſicubi mutat fundamētū doctri
 nē qđ p̄ ſperere ipſe te vel inepte collocatū ex
 tuit. qđ qđ amplioris ſcie ſup edificauerit va
 cillare min⁹ qđ h̄e ſolidi roboris neceſſe ē.
Hec i ipſa meditatōe mea video. 7 p̄ ſū
 dor plāgoze ſil 7 luctu cōantior. 7 vltra qđ
 agā q̄liter ve p̄uideā. quibus vtilit̄ p̄q̄rar. nō
 ſatis inuenio. **S**cribere h̄ec ipſis ſingillatū
 pedagogis. ſ; imēſus eſſem 7 apud eorum
 p̄limos nullū habeo mutue cognitōis ſeu
 familiaritat̄ 7 meritiū. **S**cribere ad oēs col
 lectine. ſ; videte ne ſulto labore p̄ſumeret

qm̄ 7 paritatis mee zelū plures eorū mo
 re ſuo vel irriterēt vel ei ſuccēſerāt. vel de p̄
 ſumptōe culpātēt. **C**redite mihi amariffi
 ma ē veritas. ſed neſcio qđ pacto apud nul
 los eorū amplius qđ apud ſratos qđ ſapient
 es ſunt in oculis ſuis apud q̄s ois vel ad
 monitio charitativa. vel fraterna correctio
 cōtumelioſe 7 vindicāde deputat̄ iniurie.
Poſtremo p̄dicare talia adoleſcētib⁹ ip
 ſis. ſed me abſentē ſcitis. et ipſi monitoib⁹
 aſperi ſunt vt flaccus ait. atq; ob vebement
 iſſimos paſſionū ſtrepitus obſurderēt ve
 ritati. **N**eq; verbis rudes eruditū p̄nt. ſtult
 itia colligata eſt in corde pueri ait **S**api
 ens. ſed virga diſcipline ſurgabit illam. vir
 ga dicit non verba. **T**ertius defectus
 acriter vrget animū. qđ noniter ſubortus
 nō paruo dedecore in vniuerſitatis gloria
 maculā ponit. **P**luries itaq; relatio fidei
 gnorum mihi tam p̄pe qđ remote de gēti ſi
 gnificauit de eſſe frequēter ſermones in vni
 uerſitate. etiā dñicales ad clerū qđ nup ali
 qđ monſtro ſile 7 pene intolerabile ſemel
 accidit viſum extitit. **L**ogor. tum ex b
 tum ex alijs quibusdā. illam deſtere ſaſtu
 ram miſerabile 7 mutilationē luctuoſam
 pris nō modice vniuerſitatis pariſien. pre
 ſertim a ſacra theologie facultate. cui⁹ ſciſa
 ſure cām p̄buerūt illius de montefono era
 ronee temerarie 7 impie aſſertōnes. **N**ola
 putet aliquis me hoc loco inſtificationem
 ſeu deſenſionē pris illi⁹ qđ depulſa vel auul
 ſa eſt. ſuſcepſiſſe. fratres p̄dicatores loquor
Ciderint ipſi quid egerunt ego etiā fidēt̄
 et cōſtanter aſſeruo cōdemnationē errorū
 p̄fati de montefono rōnabiliter 7 catholice
 factam. qđ ouz deſerret in romana curia
 ego ipſe baccalarius curſor. tunc exiſtēs cū
 ceteris p̄cellentiſſimis atq; ſapientiſſimis vi
 ris ab vniuerſitate legat⁹ p̄ns interfui. **S**
 nunquid qui ceciderūt non adijcient vt re
 ſurgāt quin etiā pia mater vniuerſitas hec
 qđ hactenus filijs irata eſt. nunquid tandē mi
 ſericordie recordabit̄ aut p̄tinebit i ira ſua
 mias ſuas. **N**unquid tot oues paſcue ſue
 ſi deliquit̄ aut errauerint. eternat̄ abijci
 et. imo 7 ſi redire cōtemnerent. exēplū xp̄i
 pij paſtoris imitandū erat vt q̄rerent. 7 pia
 quadā violētia ad om̄ile p̄p̄iū obnitentes
 traberent. qđto ampli⁹ dū id totis vt d̄. af.

An monachus p studio

fectibus et votis et possulant et p̄cant. **Et** videre mihi videor quosdā non s̄m s̄am zelum habētes qui mox obijcient. **Parati** iniquunt sumus eos suscipe, pacem reformare, sed integritas fidei sed vniuersitatis honor, sed ipsius demū indēntas a laboribus et expensis p̄mitti nequaquā p̄t. **Et** vō nō sic loquor vt talia iudicē negligēda nego t̄m illa tanta seueritatis animositate requiri debere, et ad vniū vt dī vulnus secari q̄ in illo s̄ fillana victoria dictū ē, excelsit medicina modū. **Epiani** sum et in schola charitatis quidie versamur sub illo qui ait. **Disate** a me q̄ mihi sum et hūilis corde. **Et** **Nisi** remiseritis p̄cā rē. **Ergo** non tam qd̄ liceat ex iuris rigore / q̄ quid expediat exquirat. **Ceter** memouit teneo / cur et qualiter p̄mittis ab vniuersitatis confortio: via quadā indirecta segregati sūt fratres p̄dicti. **Statutū** em̄ et cōclusum erat vt oīs gradus et honoris in vniuersitate expers fieret / quisquis nō iuraret tenere condemnationē sup̄ erroribus p̄dictis ab vniuersitate prius. **de** hinc ab ep̄o **Parisiē** factam. **Visitauerunt** hoc agere baccalarij fratibus p̄dictis tunc expedieētis causantes se a superioribus suis licentiā ab h̄mōi p̄stationē iuramenti nec dum petisse vel habuisse. **Ex** hac origine neq̄ gradus neq̄ cathedram neq̄ sermones posterius adepti sūt. **Iudiciū** t̄m expost aut oēs aut plimos eoz ad p̄fate conditōis ad impletionē p̄fco fuisse q̄ si etiam nunc vellent nō viderentur penitus nō admittendi. **Attēderent** o vti nam oēs et benigna recogitatione secū tractarent / q̄ta qualis ve iactura sp̄ialis est et fuit / tot haecenus sermōes tot lectiōes / tot salubres instructiōes / i vniuersitate et alibi erinde cessasse. **Quinctis** naturalis pietas erigit vt mater filio aberrātī. et corpus mēbro egrotanti cōpassione moueēt. **Deinde** considera damnū p̄p̄iū in sermonibus. in p̄positiōibus et alijs. tum audi monitionē metro cōmp̄hensam. **Si** nō vis alijs parere / parce tibi. nec loquar veratōes. opprobria et carceres. ab illis quos loquimur perlatas / que t̄m mansuetos et benignos extrinsecos ad miam velocius impendendā deflecerēt. **Passa** est ex aduerso fateor vniuersitas laborū et expensarū dāna plurima

ipsa t̄m meo iudicio leniter obliuiscēda aut p̄tēnda sunt p̄ cōmercio pacis. p̄ frater na recōciliatōe. p̄ reintegratiōe tante p̄tis abrupte. t̄m nō fidei sua integritas. et vniuersitati suus honor p̄maneat vel sallo vel satis est. **Et** clamabunt fortassis ad hec plurimi eiusdē meū cē s̄nie. q̄m pacis zelatores aut sūt aut videri volūt. **Cetero** t̄m dū ad excusationē ventū erit. quibusdā eozū nihil qd̄ offerri possit ad recōciliatōis eius sufficiat / quin assidue calūniē vel fidei vel vniuersitatis honorē nō seruan. ita demū neq̄ recōciliati vniq̄ neq̄ par habe bēt. **Ceterū** nō sum tam insolēs vt vsupē diffinire q̄ pacto ea q̄ p̄diximus fides. et vniuersitatis honor illesi manerent. **Hoc** vniū apud me p̄suasū firmiter habeo: posse ista etiā defecali cōtingere. si ad hoc non dicā oēs non dicā multi sed paucissimi de vniuersitate cū paucis fratribus recta integragz volūrate operā dare voluerio. **Ad** si ex corde noluerit quicqd̄ ora blāda loquā nulla via nullis p̄abus / nulla oblatōe idip̄m valebit obtineri. cur ita: nimirū semp allegabūt hanc eē cām fidei nec ex ea posse quicqd̄ remittere. **Quid** igit̄ reliquū est mihi vt apud semetip̄m quicq̄ redeat cōstitat ante cordis oculos lucuosam hanc as surā cum p̄tenitis incōmodis. **Videat** diligenter et acriter ad reparandā hanc iacturā quantū facultatis aut gratie donū / desup̄ accepit tunc omni deposito cōtempnōis studio inquirat pacem et p̄sequat̄ eam. hoc est qd̄ tūc agere satago. hoc est qd̄ p̄ vice meabis in scriptis offero. **Porro** quantū p̄ficiam vel obero p̄fusus in incerto fluctuat animus. noui publicos hoim mores: noui q̄ta indiciozū s̄niarūq̄ varietas: noui q̄ implacabiles indomabilesq̄ regnant in quorundam cordibus affectiones / quantū vigeat in eozum linguis obloquēdi libertas effrenis qualiter in opibus p̄sequendi bonos / sero licentiā defeniat noui deinde q̄ paucozū est bona et soliciata fide q̄ Iesu xpi nō que sua sunt querere. **Hec** vt scripta studii nō in publicū. sed ad paucos tradidit cetero q̄s p̄desse nō obesse confiderem. **Ob** latrabant scio si ad quosdā scripta hec delata fuerint serentes indignē immo p̄ scelere vel inmutabilitate deputates q̄ p̄a: iacobi

tarum videar optasse aut p ea uerbum scia
ptum uo fecisse. sed libera uoce fatebor: nec
illud unq; pudori deputabo me nuc & pri-
us olim temp dum modeste uolui uel op-
tari/reco ciliatione ipsoꝝ in medijs etiã li-
ebus optauisse. **P**ereat qui de matris aut
mystica corpis feda mutilatõe gloriatur/
qui nõ sanationi student/ sed medelã que-
rentibus crudeliter irascunt/ & qui ad diui-
sionẽ magis q̄ pulcherrimã unione demo-
niaca impietate pellunt/ quozũ psecutio si
pgunt in pacificos unitatis amotores fu-
rere sperneda est. & generoso animo se uirtu-
tis pede calcanda. hoc puiso ne dãnosiũs
inde nascat in uniuersitate uel republica
scandalũ/ hoc etiã qđ uehemeter p̄mescẽ-
dũ cõseo magis q̄ psecutionẽ p̄pũã. **N**ũc
etatis euitam palã dicere uel agere aliqua
q̄ dicẽda uel agẽda suggererat zelus meus
(nisi mihi mētor) uerax in eis & deuotus
uestřũ igĩẽ has q̄lesq; lřas uel pdere uel ob-
tegere/ deducere rem ad qđsdã qui extra sũt
uel penitus ommittere. **A**ttũ quis scĩssi p̄pi-
tius aspirabit deus/ & dabit uocĩ sue uoces
uirtutis ex hac rememoratiõis occasione/
ut audientes audiãt & intelligẽtes intelligãt
& p bono patris adipiscẽdo/ benignior mē-
te laborẽt/ hoc est qđ de p̄cor/ qđ supplico/
qđ p illũ qui pax nrã est obtestor. **I**n qđ bñ
ualete mei memores/ in oĩõnibus uestřis.
Scriptum Brugis.

Incipit apologetica

siue responsiua uenerabilis mgr̄i **J**ohann-
nis de gerson sacre theologie doctõis egre-
gij & cancellarij **P**arisiẽs. ad quendam mo-
nachũ domus carthusie maioris querentẽ
Utrum licitum foret p studio lectionis et
exercitij spũalis conuentum & plicitatem
diuini officij dimittere. **E**t qui libri essent
fructuosius frequẽtandi. **I**n q̄ quidẽ nr̄si-
ua primo eplãns p̄mittitur plogus / post
subnectunt decẽ & octo cõsideratiões. **I**n
q̄rũ p̄mis. xij. suadet cenobitica stabilitas
& arguit suspecta loci seu coner. mutatio p̄
textu seu colore maioris quietis & pfectus
In reliquis uo ser cõsideratiõibus agit de
libris a monacho in diuino officio & regu-
laribus obseruatiõis cõtinue occupato fre-
quentandis.

Ratia uobis et
par. **S**i inimicos inbemur
diligere. q̄tomagis eos qui
nos diligunt in ueritate & sinceritate salu-
tis. **N**ihil quippe ita debitum/ nihil plus
nature cõsentaneũ/ nihil efficacius ad dili-
gi q̄ reames & amaris. & ames ut ameris.
hoc est etiã amatozũ poculũ **S**eneca teste
sine ueneficijs sine carmine. **S**i uis ama-
ri ama. **B**urũ idcirco uideri potuit uerbũ il-
lud vře charitatis de me & ad me. quis p-
hibet etiã nõ amante diligere. sed fuerit h-
dictũ licetia sermonis amozosi qui legẽ ne-
sat. nec se capit sepe. **V**eniã ad alia sup-
quibus ilico rapuit animus me stilo curẽ-
te cõsideratões uicũ aliquas annotare p̄ntẽ
bus annexas. **S**upp̄tebant alie cõsidera-
tiones plures sed lassitudo corpis & forme-
do tedij compescuerũt scribentẽ. **S**ane
suadeo p̄mũ totũ religionis studiũ tran-
sire in affectũ cordis. nõ tñ accipio p hoc af-
fectũ qualẽcunq; sed sanctũ & castũ. **N**am
transibãt illi de quibus **P**s. loquit in affe-
ctum p̄auũ. dum pdiit qđi eradipe iniqui-
tas corũ. **H**abet autor de spũ & aia/ breuẽ
inter ceteras magnas multas & laudabiles
cõsiderationẽ istã. **A**ffectus inquit qui est
spõtanẽa & suauis inclinatio ad aliud/ tri-
pliciter in nobis attendit. **S**in supiori pte
rõnis. & in inferiori & in imaginatione. **S**i
spũs nr̄ sequit affectũ p̄mũm dẽ hõ spũs
lis. si scõm dẽ hõ rõnalis. si terciũ dẽ homo
aiãlis. **P**oteritis in originali si placet uide-
re latinus. **I**teq; in eplã bea. **B**erũ. ad vřos
fratres de monte dei. **F**uit opinio celebris
qđ tota theologia nr̄a deberet magis cense-
ri affectiua q̄ speculatiua. **R**õnẽ assignat
vnius ualidã. qđ inbemur redigere oẽm in-
tellectũ in captiuitatẽ in obsequiũ xpi. **P**l-
est igĩẽ ois intellectus theologie ad cultũ
xpi p charitatis obsequiũ qđ ad specu-
lãdũ maxime cũ finis legis sit charitas. **R**ur-
sum circa monitionem infra de lectura do-
ctrinarũ. **P**lacet hic addere qđ sermones
mgr̄ales qui sũt succinate p distinctiones
valde illuminãt intellectũ & sine labore gra-
ui demulcẽt etiã affectũ cũ inspiciãt fmo dẽ
uiu & efficac dũ ad modũ loqũtis & tñ-
tis ei qđ se infũdit suauitẽ p p̄ctas ordianz.